

AIŠKINAMASIS RAŠTAS
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS DIPLOMATINĖS TARNYBOS ĮSTATYMO NR. VIII-1012
17, 24, 25, 36, 37, 41, 42, 43, 49, 53, 61, 62, 89, 90, 92, 95 IR 96 STRAIPSNIŲ, XIV SKYRIAUS
PAVADINIMO, PRIEDO PAKEITIMO IR ĮSTATYMO PAPILDYMO 96¹ STRAIPSNIU
ĮSTATYMO PROJEKTO IR JO LYDIMŲJŲ ĮSTATYMŲ PROJEKTŲ

1. Įstatymų projektų rengimą paskatinusios priežastys, projektų tikslai ir uždaviniai

Dvidešimtosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos, kuriai pritarta Lietuvos Respublikos Seimo 2025 m. rugsėjo 25 d. nutarimu Nr. XV-439 „Dėl Dvidešimtosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“, 365 ir 366 punktuose numatyta kurti stiprią ir patrauklią diplomatinę tarnybą, siekti atkurti diplomatinės tarnybos patrauklumą, sprendžiant darbo užmokesčio, skatinimo ir motyvavimo sistemos problemas, plečiant socialinių garantijų diplomatų šeimoms paketą, užtikrinant skaidrias karjeros galimybes. Atsižvelgiant į tai, Lietuvos Respublikos diplomatinės tarnybos įstatymo Nr. VIII-1012 17, 24, 25, 36, 37, 41, 42, 43, 49, 53, 61, 62, 89, 90, 92, 95 ir 96 straipsnių, XIV skyriaus pavadinimo, priedo pakeitimo ir Įstatymo papildymo 96¹ straipsniu įstatymo projektas (toliau – DTĮ projektas) ir jo lydimieji projektai – Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymo Nr. VIII-1316 34 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas (toliau – VTĮ projektas), Lietuvos Respublikos krašto apsaugos sistemos organizavimo ir karo tarnybos įstatymo Nr. VIII-723 61 ir 68 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas (toliau – KASOKTĮ projektas), Lietuvos Respublikos žvalgybos įstatymo Nr. VIII-1861 64¹ ir 70 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas (toliau – ŽĮ projektas) (toliau kartu – Įstatymų projektai) parengti siekiant:

- 1) pakeisti diplomato tarnybos sutarčių sudarymo su laimėjusiais konkursą į diplomatinę tarnybą asmenimis tvarką;
- 2) nustatyti galimybę diplomatams, kurių tarnybinė veikla įvertinta kaip atitinkanti lūkesčius, skirti skatinamąsias priemones;
- 3) numatyti tiesioginės materialinės žalos, priimančiojoje valstybėje diplomato ir (arba) jo šeimos narių patirtos dėl nuo jų nepriklausančių priežasčių, kompensavimą;
- 4) numatyti tiesioginės materialinės žalos atlyginimą diplomatui ir jo šeimos nariams, kai diplomatas atšaukiamas iš kasmetinių atostogų;
- 5) nustatyti Lietuvos Respublikos diplomatinėse atstovybėse, konsulinėse įstaigose ir specialiosiose misijose (toliau kartu – diplomatinė atstovybė) pagal darbo sutartis dirbančių Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerijos darbuotojų veiklos vertinimo sąlygas ir galimybę su šiais darbuotojais tam tikrose valstybėse įsteigtose diplomatinėse atstovybėse sudaryti neterminuotas darbo sutartis;
- 6) išspręsti teisinio reguliavimo ir (arba) teisės taikymo problemas.

KASOKTĮ ir ŽĮ projektai parengti ir teikiami atsižvelgiant į tai, kad Lietuvos Respublikos krašto apsaugos sistemos organizavimo ir karo tarnybos įstatymas ir Lietuvos Respublikos žvalgybos įstatymas sistemiškai sieja profesinės karo tarnybos karių ir žvalgybos pareigūnų tarnybos diplomatinėse atstovybėse, tarptautinėse ir užsienio valstybių karinėse ar gynybos institucijose teisinį reguliavimą su atitinkamomis Lietuvos Respublikos diplomatinės tarnybos įstatymo (toliau – DTĮ) nuostatomis. KASOKTĮ ir ŽĮ projektai parengti siekiant sistemiškai suderinti įstatymų nuostatas dėl diplomatų ir profesinės karo tarnybos karių, žvalgybos pareigūnų, atliekančių tarnybą Lietuvos Respublikos

diplomatinėje atstovybėje, konsulinėje įstaigoje, Lietuvos Respublikos atstovybėje prie tarptautinių organizacijų, užsienio valstybės ar tarptautinėje karinėje ar gynybos institucijoje, ir jų šeimos narių socialinių garantijų.

DTĮ projekto uždaviniai:

- 1) atsisakyti reikalavimo su į diplomatinę tarnybą po diplomatinės tarnybos konkurso priimamais asmenimis sudaryti terminuotas diplomato tarnybos sutartis parengiamajam laikotarpiui ir nustatyti, kad su šiais asmenimis sudaroma diplomato tarnybos sutartis su išbandymo terminu;
- 2) numatyti galimybę diplomatomis skirti skatinamąsias priemones ne tik kai jų tarnybinė veikla įvertinama kaip viršijanti lūkesčius, bet ir kai jų tarnybinė veikla įvertinama kaip atitinkanti lūkesčius;
- 3) numatyti ir įstatymo lygmeniu įtvirtinti mechanizmą, pagal kurį kompensuojama tiesioginė materialinė žala, diplomato ir (arba) jo šeimos narių patirta dėl nuo jų nepriklausančių priežasčių, susijusių su diplomato tarnyba priimančiojoje valstybėje;
- 4) numatyti ir įstatymo lygmeniu įtvirtinti mechanizmą, pagal kurį diplomatas gali būti atšaukiamas iš kasmetinių atostogų be jo sutikimo, ir atlyginama tiesioginė materialinė žala diplomatui ir jo šeimos nariams, kai diplomatas atšaukiamas iš kasmetinių atostogų;
- 5) panaikinti nelygias pagal darbo sutartis diplomatinėse atstovybėse dirbančių Užsienio reikalų ministerijos darbuotojų galimybes ir nustatyti jų veiklos vertinimą, taip pat numatyti galimybę su šiais darbuotojais tam tikrais atvejais sudaryti neterminuotas darbo sutartis;
- 6) išspręsti teisinio reguliavimo ir (ar) teisės taikymo problemas:
 - panaikinti tipinius DTĮ 17 straipsnio 4 dalyje nurodytų Užsienio reikalų ministerijos darbuotojų pareigybių aprašymus ir numatyti bendrųjų (konkrečiam darbui atlikti reikalingų) funkcijų ir pareigbei taikomų reikalavimų sąrašą, tvirtinamą užsienio reikalų ministro;
 - patikslinti diplomatų rotacijos principus;
 - patikslinti, kokia informacija apie kandidatus į diplomatinius atstovus, darančia įtaką jų skyrimo diplomatinio atstovu procesui, keičiamasi vadovaujantis Lietuvos Respublikos valstybės ir tarnybos paslapčių įstatymu;
 - atsižvelgiant į būtinybę besirodantiems diplomatomis ir kartu negyvenantiems jų šeimos nariams sudaryti sąlygas palaikyti artimus šeimos ryšius, nustatyti galimybę tam tikrais atvejais apmokėti ar kompensuoti ne vieną, o dvi keliones per metus diplomatomis ir kartu negyvenantiems šeimos nariams vieniems pas kitus;
 - atlikti juridinės technikos pataisas.

2. Įstatymų projektų iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai

DTĮ ir VTĮ projektus parengė Užsienio reikalų ministerijos Veiklos valdymo ir teisinių klausimų grupė, KASOKTĮ ir ŽĮ projektus – Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerija.

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami projektuose aptarti teisiniai santykiai

1. Dėl diplomato tarnybos sutarčių sudarymo. DTĮ 27 ir 28 straipsniuose nustatyta, kad su diplomatais sudaromos terminuotos diplomato tarnybos sutartys ir diplomato tarnybos sutartys.

1.1. Terminuotos diplomato tarnybos sutartys (DTĮ 28 straipsnio 1 dalis) – sutartys, sudaromos asmens, priimamo į diplomatinę tarnybą nustatytam terminui, ir Užsienio reikalų ministerijos rašytiniu

susitarimu, kuriuo asmuo įsipareigoja tam tikrą laiką eiti diplomato tarnybos sutartyje nurodytas pareigas ir vykdyti jam nustatytus reikalavimus, o Užsienio reikalų ministerija įsipareigoja mokėti jam teisės aktų nustatytą darbo užmokestį. Šios sutartys sudaromos su:

1) asmenimis, laimėjusiais konkursą į diplomatinę tarnybą (DTĮ 23 ir 24 straipsniai). Terminuota diplomato tarnybos sutartis sudaroma parengiamajam laikotarpiui, siekiant įvertinti, ar asmuo tinka diplomatinei tarnybai. Parengiamojo laikotarpio trukmė – 6 mėnesiai, šį terminą užsienio reikalų ministras gali sutrumpinti iki 3 mėnesių;

2) asmenimis, Respublikos Prezidento skiriamais diplomatiniais atstovais ir iki paskyrimo nesudariusiais su Užsienio reikalų ministerija diplomato tarnybos sutarties (DTĮ 28 straipsnio 2 dalis);

3) užsienio reikalų ministro sprendimu į diplomatinę tarnybą priimamais asmenimis, kuriems pavedama atlikti funkcijas, susijusias su Šengeno *acquis* reikalavimų ir (ar) kitų funkcijų, numatytų Lietuvos Respublikos konsuliname statute, įgyvendinimu. Terminuota diplomato tarnybos sutartis sudaroma vieniems metams (DTĮ 28 straipsnio 4 dalis);

4) asmenimis, kurie priimami į laikinai negalinčių eiti pareigų diplomatų pareigas (žemesnes negu padalinio vadovo ar jo pavaduotojo), ne ilgiau kaip 3 metams (DTĮ 28 straipsnio 5 dalis).

Sudaręs terminuotą diplomato tarnybos sutartį, asmuo diplomatinėje tarnyboje dirba laikinai (DTĮ 25 straipsnio 2 dalis). Suėjus nustatytam terminuotos diplomato tarnybos sutarties terminui, užsienio reikalų ministras konstatuoja terminuotos diplomato tarnybos sutarties pasibaigimą (DTĮ 92 straipsnio 11 dalis) ir su asmeniu atsiskaitoma teisės aktų nustatyta tvarka (DTĮ 95 straipsnio 6 dalis). Atitinkamai pasibaigus parengiamajam laikotarpiui ir su asmeniu sudarius diplomato tarnybos sutartį arba atsisakius ją sudaryti, terminuota diplomato tarnybos sutartis pasibaigia (DTĮ 24 straipsnio 2 ir 3 dalys) ir su asmeniu atsiskaitoma teisės aktų nustatyta tvarka.

1.2. Su priimamu į diplomatinę tarnybą asmeniu sudaroma diplomato tarnybos sutartis. Diplomato tarnybos sutartis yra asmens, priimamo į diplomatinę tarnybą, ir Užsienio reikalų ministerijos rašytinis susitarimas, kuriuo asmuo įsipareigoja vykdyti DTĮ ir diplomato tarnybos sutartyje numatytas diplomato pareigas, laikytis DTĮ ir Užsienio reikalų ministerijos veiklą reglamentuojančiuose teisės aktuose nustatytų diplomatų veiklos ir tarnybinės etikos principų ir taisyklių, o Užsienio reikalų ministerija įsipareigoja mokėti diplomatui teisės aktų nustatytą darbo užmokestį ir užtikrinti tinkamas diplomato tarnybos sąlygas (DTĮ 27 straipsnis).

Pasibaigus parengiamajam laikotarpiui ir su asmeniu sudarius diplomato tarnybos sutartį, asmuo pradeda nuolatinį darbą diplomatinėje tarnyboje (DTĮ 25 straipsnio 1 dalis).

Vadovaudamasis DTĮ 27 ir 28 straipsniais, užsienio reikalų ministras patvirtino diplomato tarnybos sutarties ir terminuotos diplomato tarnybos sutarties formas (Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministro 2018 m. gruodžio 19 d. įsakymas Nr. V-391 „Dėl diplomato tarnybos sutarties ir terminuotos diplomato tarnybos sutarties formų patvirtinimo“).

2. Dėl diplomatų skatinimo, kai jų tarnybinė veikla įvertinama kaip atitinkanti lūkesčius.

DTĮ 41 straipsnyje nustatyti diplomatų tarnybinės veiklos vertinimo principai. Diplomato tarnybinė veikla gali būti vertinama kaip viršijanti lūkesčius, atitinkanti lūkesčius, iš dalies atitinkanti lūkesčius ir neatitinkanti lūkesčių.

Kai diplomato tarnybinė veikla įvertinama kaip atitinkanti lūkesčius, jo teisinė padėtis nesikeičia ir diplomato tarnybinės veiklos vertinimas yra baigiamas, išskyrus atvejus, kai diplomatas nesutinka su tiesioginio vadovo pateiktu tarnybinės veiklos vertinimu.

Kai diplomato tarnybinė veikla įvertinama kaip viršijanti lūkesčius, užsienio reikalų ministras priima vieną iš šių sprendimų: nustatyti diplomatui didesnę pareiginę algą, perkelti diplomatą į aukštesnes pareigas, taikyti kitas DTĮ nustatytas skatinimo priemones.

Pagal šiuo metu galiojantį teisinį reglamentavimą nėra numatyta skirti jokių skatinamųjų priemonių, kai diplomato tarnybinė veikla įvertinama kaip atitinkanti lūkesčius.

3. Dėl tiesioginės materialinės žalos, priimančiojoje valstybėje diplomato ir (arba) jo šeimos narių patirtos dėl nuo jų nepriklausančių priežasčių, kompensavimo.

DTĮ 90¹ straipsnyje nustatomos papildomos garantijos diplomatui ir kitam valstybės tarnautojui, atšauktiems iš pareigų diplomatinėje tarnyboje, atsižvelgiant į priimančiosios valstybės pranešimą, ir jų šeimos nariams: užsienio valstybėje reziduojantiems diplomato ar kito valstybės tarnautojo šeimos nariams po diplomato ar kito valstybės tarnautojo atšaukimo iš pareigų diplomatinėje atstovybėje iki einamųjų mokslo metų pabaigos gali būti *mutatis mutandis* taikomos DTĮ nuostatos dėl kompensacijų šeimos nariams išlaikyti, privalomojo sveikatos draudimo, išmokos apsirūpinti gyvenamosiomis patalpomis ir komunalinėms, ryšių ir kitoms su gyvenamųjų patalpų išlaikymu susijusioms išlaidoms padengti, mokymosi išlaidų kompensavimo. Vis dėlto DTĮ nenustatoma, kaip diplomatui ar kitam valstybės tarnautojui ir (arba) jų šeimos nariams kompensuoti tiesioginę materialinę žalą, kurią jie patiria dėl priežasčių, susijusių su jų paskyrimu ar perkėlimu dirbti diplomatinėje atstovybėje arba atšaukimu iš pareigų diplomatinėje atstovybėje DTĮ 90¹ straipsnyje nustatytais (pagal priimančiosios valstybės pranešimą) ar kitais atvejais, nepriklausančiais nuo diplomato ir (arba) jo šeimos narių. Dėl skubaus išvykimo iš priimančiosios valstybės diplomatai ar kiti valstybės tarnautojai ir (arba) jų šeimos nariai gali patirti tiesioginę materialinę žalą, pvz., neįmanoma išmuitinti asmeninių automobilių arba dėl karo, terorizmo veiksmų priimančiojoje valstybėje sunaikinamas asmeninis jų turtas, o draudimo bendrovės šių nuostolių neatlygina.

4. Dėl diplomato atšaukimo iš kasmetinių atostogų ir su tuo susijusios tiesioginės materialinės žalos atlyginimo.

Šiuo metu DTĮ nenumatoma galimybės atšaukti diplomato iš kasmetinių atostogų be jo sutikimo. Taigi, staiga susiklosčius nenumatytoms aplinkybėms, kai nėra galimybės užtikrinti atostogaujančio darbuotojo pavadavimo, o atlikti Užsienio reikalų ministerijai pavestas funkcijas ir vykdyti uždavinius (pvz., teikti konsulines paslaugas diplomatinėje atstovybėje) yra būtina, diplomatą iš kasmetinių atostogų galima atšaukti tik su jo sutikimu.

Dažni atvejai, kad diplomatas, sutikęs būti atšauktas iš kasmetinių atostogų, patiria tiesioginę materialinę žalą, pvz., iš savo lėšų turi padengti skrydžio į Lietuvą ar paskyrimo valstybę bilietą, atšaukti asmeninę poilsinę kelionę ir pan., bet šiuo metu galiojantys teisės aktai nenustato teisinio pagrindo atlyginti tokias diplomato išlaidas.

5. Dėl pagal darbo sutartis diplomatinėse atstovybėse dirbančių Užsienio reikalų ministerijos darbuotojų veiklos vertinimo ir galimybės su šiais darbuotojais tam tikrais atvejais sudaryti neterminuotas darbo sutartis.

Pagal DTĮ 17 straipsnio 4 dalį, su diplomatinės atstovybės administracinio techninio personalo ir aptarnaujančio personalo nariais, kurie nėra valstybės tarnautojai ar profesinės karo tarnybos kariai, (administratoriais, padėjėjais, vyriausiaisiais specialiaisiais kurjeriais, raštvedžiais, sekretoriais, specialiaisiais kurjeriais, ūkvedžiais, vairuotojais, vyresniaisiais specialiaisiais kurjeriais, valytojais, kiemsargiais) Užsienio reikalų ministerija ar jos įgaliotos diplomatinės atstovybės, atsižvelgdamos į

Lietuvos Respublikos darbo kodekso (toliau – DK) 68 straipsnio 4 dalį, sudaro terminuotas darbo sutartis, kurių maksimalus terminas negali būti ilgesnis kaip penkeri metai. Suėjus terminuotos darbo sutarties terminui, konstatuojamas darbo sutarties pasibaigimas (DK 65 straipsnio 1 dalis), o jeigu darbo santykiai pagal terminuotą darbo sutartį tęsiasi ilgiau kaip dvejus metus, darbo sutarčiai pasibaigus suėjus terminui, darbuotojui išmokama vieno mėnesio jo vidutinio darbo užmokesčio dydžio išeitinė išmoka (DK 69 straipsnio 4 dalis). Šiuo metu DTĮ nenustatoma galimybės su minėtais darbuotojais sudaryti neterminuotų darbo sutarčių. Konstatavus terminuotos darbo sutarties pasibaigimą, skelbiama nauja atranka į atsilaisvinusią pareigybę, vadovaujantis Darbuotojų, priimamų dirbti Lietuvos Respublikos diplomatinėse atstovybėse, konsulinėse įstaigose ir specialiosiose misijose pagal terminuotas darbo sutartis, atrankos ir įdarbinimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministro 2021 m. rugsėjo 10 d. įsakymu Nr. V-379 „Dėl Darbuotojų, priimamų dirbti Lietuvos Respublikos diplomatinėse atstovybėse, konsulinėse įstaigose ir specialiosiose misijose pagal terminuotas darbo sutartis, atrankos ir įdarbinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“. Labai dažnai į atsilaisvinusią pareigybę pretenduoja tas pats buvęs darbuotojas. Taigi galiojanti DTĮ nuostata neleidžia užtikrinti pagal terminuotą darbo sutartį dirbančio darbuotojo ir atstovybės darbo stabilumo. Vis dėlto dėl saugumo klausimų ne visose valstybėse esančiose diplomatinėse atstovybėse būtų įmanoma sudaryti su darbuotojais neterminuotas darbo sutartis.

Pagal terminuotas darbo sutartis diplomatinėse atstovybėse dirbantys Užsienio reikalų ministerijos darbuotojai yra vienintelė ministerijos darbuotojų, kurių veikla nėra vertinama, kategorija. Tuo tarpu diplomatų, kitų valstybės tarnautojų ir Užsienio reikalų ministerijoje pagal darbo sutartis dirbančių darbuotojų veikla yra vertinama, kaip nustatyta DTĮ, Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatyme (toliau – VTĮ) ir Lietuvos Respublikos biudžetinių įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo ir komisijų narių atlygio už darbą įstatyme. Pagal darbo sutartis diplomatinėse atstovybėse dirbantiems darbuotojams Biudžetinių įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo ir komisijų narių atlygio už darbą įstatymas nėra taikomas (1 straipsnio 2 dalies 2 punktas).

6. Dėl kitų teisinio reguliavimo ir (arba) teisės taikymo problemų išsprendimo:

- Dėl tipinių diplomatinėse atstovybėse pagal darbo sutartis dirbančių Užsienio reikalų ministerijos darbuotojų pareigybių aprašymų. DTĮ 17 straipsnio 4 dalyje nustatyta, kad su diplomatinės atstovybės administracinio techninio personalo ir aptarnaujančio personalo nariais, kurie nėra valstybės tarnautojai ar profesinės karo tarnybos kariai, (administratoriais, padėjėjais, vyriausiais specialiais kurjeriais, raštvedžiais, sekretoriais, specialiais kurjeriais, ūkvedžiais, vairuotojais, vyresniais specialiais kurjeriais, valytojais, kiemsargiais) Užsienio reikalų ministerija ar jos įgaliotos diplomatinės atstovybės sudaro terminuotas darbo sutartis. Užsienio reikalų ministras tvirtina tipines šių pareigybių aprašymų, kuriuose nurodomi bendri specialieji reikalavimai, taikomi pareigybei, ir bendros (konkrečiam darbui atlikti reikalingos) darbo funkcijos, formas (toliau – tipinė pareigybės aprašymo forma). Darbuotojų pareigybių aprašymus, kuriuose gali būti nurodyti ir kiti, negu nurodyta tipinėje pareigybės aprašymo formoje, specialieji reikalavimai, taikomi konkrečiai pareigybei, ir funkcijos, tvirtina užsienio reikalų ministras arba jo įgaliotas asmuo. DTĮ 96 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad darbo apmokėjimo sistemoje nustatomos kitos funkcijos, kurios gali būti įrašytos į konkretų pareigybės aprašymą pagal DTĮ 17 straipsnio 4 dalį. DTĮ 96 straipsnio 5 dalyje nustatyta, kad šių darbuotojų pareiginė alga, apskaičiuota DTĮ nustatyta tvarka, nurodoma darbo sutartyje, o pareiginė alga nustatoma

iš naujo, kai pakeičiamos darbuotojo pareigybės aprašyme nustatytos kitos, negu nurodyta tipiniame pareigybės aprašyme, funkcijos.

- Dėl diplomatų rotacijos principų patikslinimo. DTĮ 42 straipsnio 1 dalies 2 punkte nustatytas perteklinis dviejų diplomatinių atstovybių kriterijus, t. y. esant tarnybinei būtinybei diplomatas gali būti iš karto skiriamas į kitą diplomatinę atstovybę ar konsulinę įstaigą, įskaitant atvejus, kai po pirmojo paskyrimo neišdirbo 3 metų, bet bendras nuoseklaus paskyrimo dviejose diplomatinėse atstovybėse ar konsulinėse įstaigose terminas negali būti ilgesnis negu 6 metai, o tais atvejais, kai bent vienas iš dviejų paskyrimų yra į aukšto ar vidutinio grėsmių ir rizikos lygmens aplinkoje veikiančią diplomatinę atstovybę ar konsulinę įstaigą, – ne ilgesnis negu 7 metai.

- Dėl informacijos apie kandidatus į diplomatinius atstovus keitimosi. DTĮ 49 straipsnio 5 dalyje nustatyta, kad visa informacija apie kandidato į diplomatinius atstovus skyrimo procesą keičiamasi vadovaujantis Lietuvos Respublikos valstybės ir tarnybos paslapčių įstatymu.

- Dėl kelionių apmokėjimo ar kompensavimo diplomatui ir kartu negyvenantiems jo šeimos nariams. DTĮ 89 straipsnio 8 dalyje nustatyta, kad kartą per metus, skaičiuojant nuo diplomato paskyrimo dirbti į diplomatinę atstovybę dienos, diplomatui ir kartu gyvenantiems jo šeimos nariams apmokamos ar kompensuojamos kelionės į Lietuvos Respubliką ir atgal išlaidos, o kartu negyvenantiems šeimos nariams – kelionės pas diplomata ir atgal į Lietuvos Respubliką išlaidos. Jeigu sutuoktiniai arba partneriai diplomatai yra paskirti dirbti į skirtingas priimančiąsias valstybes arba skirtingus tos pačios priimančiosios valstybės miestus, diplomato pasirinkimu vietoj šioje dalyje nurodytų kelionės į Lietuvos Respubliką ir atgal išlaidų apmokėjimo ar kompensavimo apmokamos ar kompensuojamos jo ir kartu su juo gyvenančių šeimos narių kelionės į kitą priimančiąją valstybę ar kitą tos pačios priimančiosios valstybės miestą, į kurį (kurį) paskirtas dirbti kitas sutuoktinis arba partneris, ir atgal išlaidos. Šios garantijos taikomos ir tais atvejais, kai diplomato sutuoktinis arba partneris yra profesinės karo tarnybos karys ar žvalgybos pareigūnas, įstatymų nustatyta tvarka atliekantis tarnybą užsienyje, arba asmuo, deleguotas į pareigas tarptautinėje ir Europos Sąjungos institucijoje ar užsienio valstybės institucijoje Asmenų delegavimo į tarptautines ir Europos Sąjungos institucijas ar užsienio valstybių institucijas įstatymo nustatyta tvarka.

Vienos kelionės per metus apmokėjimo ar kompensavimo garantija taikoma ir kitiems valstybės tarnautojams ir jų šeimos nariams, taip pat kitiems asmenims, nurodytiems DTĮ 90 straipsnyje.

Šios garantijos apmokėjimo ar kompensavimo tvarka nustatyta Socialinių ir kitų garantijų, susijusių su darbu Lietuvos Respublikos diplomatinėse atstovybėse, konsulinėse įstaigose ir specialiosiose misijose, suteikimo ir jų taikymo, išlaidų apskaičiavimo, apmokėjimo ir kompensavimo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministro 2022 m. rugpjūčio 29 d. įsakymu Nr. V-274 „Dėl Socialinių ir kitų garantijų, susijusių su darbu Lietuvos Respublikos diplomatinėse atstovybėse, konsulinėse įstaigose ir specialiosiose misijose, suteikimo ir jų taikymo, išlaidų apskaičiavimo, apmokėjimo ir kompensavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“, (toliau – Socialinių ir kitų garantijų, susijusių su darbu Lietuvos Respublikos diplomatinėse atstovybėse, konsulinėse įstaigose ir specialiosiose misijose, suteikimo ir jų taikymo, išlaidų apskaičiavimo, apmokėjimo ir kompensavimo tvarkos aprašas) VIII skyriuje.

- Dėl juridinės technikos pataisų: DTĮ 36 straipsnio 2 dalyje tikslintina, kas paskelbia darbo apmokėjimo sistemą; 37 straipsnio 1 dalyje keistinas Lietuvos Respublikos pareiginės algos (atlyginimo) bazinio dydžio nustatymo ir asignavimų darbo užmokesčiui perskaičiavimo įstatymo pavadinimas.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama

DTĮ projektu siūloma:

1. Pakeisti šiuo metu galiojantį reglamentavimą dėl terminuotų diplomato tarnybos sutarčių ir diplomato tarnybos sutarčių sudarymo.

Siūloma keisti DTĮ 24, 25 straipsnius, 41 straipsnio 1 ir 9 dalis, 42 straipsnio 1 dalies 1 punktą, 61 straipsnio 1, 2 ir 5 dalis, 62 straipsnio 3 dalį, 92 straipsnio 1 dalies 15 punktą, 9 ir 10 dalis, 95 straipsnio 1 dalį, papildyti 92 straipsnio 1 dalį 16 punktu.

DTĮ projekte nustatoma, kad su asmeniu, laimėjusiu konkursą į diplomatinę tarnybą, būtų sudaroma ne terminuota diplomato tarnybos sutartis parengiamajam laikotarpiui, o diplomato tarnybos sutartis su nustatytu 6 mėnesių išbandymo terminu. Per išbandymo terminą užsienio reikalų ministro nustatyta tvarka būtų įvertinama, ar diplomatas tinka diplomatinei tarnybai (atliekant asmens tinkamumo diplomatinei tarnybai vertinimą), ir pats asmuo įsivertintų, ar diplomatinė tarnyba jam tinkama. Užsienio reikalų ministras yra patvirtinęs Diplomatus tarnybinės veiklos vertinimo ir asmenų tinkamumo diplomatinei tarnybai vertinimo tvarkos aprašą, kuris atitinkamai bus koreguojamas, priėmus DTĮ projektą (Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministro 2023 m. birželio 28 d. įsakymas Nr. V-215 „Dėl Diplomatus tarnybinės veiklos vertinimo ir asmenų tinkamumo diplomatinei tarnybai vertinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“).

Išbandymo termino nustatymo galimybė nėra naujovė nei privačiame, nei viešajame sektoriuje, pvz., ji numatyta DK 36 straipsnyje (išbandymo terminas ne ilgesnis kaip 3 mėnesiai), VTĮ 11 straipsnio 6 dalyje (iki 3 mėnesių), Lietuvos Respublikos krašto apsaugos sistemos organizavimo ir karo tarnybos įstatymo (toliau – KASOKTĮ) 34 straipsnyje (iki 6 mėnesių arba iki 1 metų bandomasis laikotarpis), Lietuvos Respublikos žvalgybos įstatymo (toliau – ŽĮ) 36 straipsnyje (iki 12 mėnesių bandomasis laikotarpis), Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos įstatymo 20 straipsnyje (iki 6 mėnesių išbandymo laikotarpis).

Atsižvelgiant į tai, kad diplomatomis taikomi aukšti profesiniai ir darbo standartai, nustatomas netrumpinamas 6 mėnesių išbandymo terminas. Šis terminas siūlomas atsižvelgiant ir į konkursų į diplomatinę tarnybą vykdymo tvarkos ypatumus. Vadovaujantis Konkurso į Lietuvos Respublikos diplomatinę tarnybą organizavimo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministro 2020 m. rugpjūčio 13 d. įsakymu Nr. V-217 „Dėl Konkurso į Lietuvos Respublikos diplomatinę tarnybą organizavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“, 7 punktu, sprendimą skelbti konkursą priima užsienio reikalų ministras, atsižvelgdamas į Užsienio reikalų ministerijos Žmonių ir organizacijos kultūros departamento rašytinę rekomendaciją, kurioje nurodomas diplomato pareigybių, į kurias siūloma skelbti konkursą, skaičius. Konkursas skelbiamas vienas visoms pareigybėms. Paprastai tai kelios dešimtys diplomatų pareigybių. Atsižvelgiant į tai, siekiama po konkurso į diplomatinę tarnybą įdarbinamiems diplomatomis nustatyti vienodą išbandymo terminą. Netrumpinamas išbandymo terminas leistų sumažinti administracinę naštą Diplomatus atestacijos komisijai ir atitinkamai užsienio reikalų ministrui, kurie pagal šiuo metu galiojantį reglamentavimą svarsto visus individualius parengiamojo laikotarpio trumpinimo atvejus, taip pat sumažintų darbdavio ir darbuotojų riziką dėl netinkamų sprendimų per sutrumpintą išbandymo laikotarpį priėmimo.

Bet kuriuo parengiamojo laikotarpio metu, užsienio reikalų ministro nustatyta tvarka atlikus asmens tinkamumo diplomatinei tarnybai vertinimą ir nustačius, kad diplomatas diplomatinei tarnybai

netinka, diplomato tarnybos sutartis būtų nutraukiama, raštu pranešus diplomatui prieš 5 darbo dienas. Ši nuostata leistų stebėti darbuotojo pažangą, užuot laukus išbandymo termino pabaigos, kuri gali nusikelti į vėlesnę datą dėl darbuotojo laikinojo nedarbingumo, atostogų ar kitų svarbių priežasčių. Taip pat šiuo laikotarpiu diplomatas gali nutraukti diplomato tarnybos sutartį savo noru, apie tai raštu pranešęs jį į pareigas priėmusiam asmeniui prieš 5 darbo dienas.

DTĮ projekte nėra siūloma nustatyti asmens tinkamumo diplomatinei tarnybai vertinimo kriterijų. Tokio pobūdžio kriterijų nėra nustatyta nei DK (atkreiptinas dėmesys, kad vadovaujantis DTĮ 2 straipsniu darbo santykius ir socialines garantijas nustatantys įstatymai ir kiti teisės aktai diplomatoms taikomi tiek, kiek jų statuso ir socialinių garantijų nenustato šis įstatymas), nei kituose specialiuosiuose teisės aktuose. Asmens tinkamumo diplomatinei tarnybai vertinimas būtų atliekamas užsienio reikalų ministro nustatyta tvarka, t. y. išliktų šiuo metu galiojantis reglamentavimas.

Asmeniui, su kuriuo po konkurso į diplomatinę tarnybą sudaroma diplomato tarnybos sutartis, būtų suteikiamas žemiausias diplomatinis rangas.

Pakeitus DTĮ ir atsisakius reikalavimo su laimėjusiais konkursą į diplomatinę tarnybą asmenimis sudaryti terminuotą diplomato tarnybos sutartį parengiamajam laikotarpiui, nebeliktų prievolės pasibaigus parengiamajam laikotarpiui konstatuoti terminuotos diplomato tarnybos sutarties pasibaigimo (t. y. nutraukti tarnybos teisinius santykius), atsiskaityti su diplomatu (pvz., išmokėti kompensaciją už nepanaudotas kasmetines atostogas) ir įdarbinti jį iš naujo, sudarant su asmeniu diplomato tarnybos sutartį. Tokiu būdu sumažėtų biurokratinė našta, Diplomatus atestacinei komisijai nebereiktų svarstyti formalus pakartotinio asmenų įdarbinimo pagal diplomato tarnybos sutartį klausimo, su asmeniu sudarius diplomato tarnybos sutartį jis iškart pradėtų nuolatinį darbą diplomatinėje tarnyboje, nenutrūktų jo sukauptų kasmetinių atostogų skaičiavimas ir pan.

Atsižvelgiant į tai, kad pakeitus DTĮ asmenys, su kuriais sudaroma diplomato tarnybos sutartis, iškart pradėtų nuolatinį darbą diplomatinėje tarnyboje, netikslingos šiuo metu galiojančios DTĮ nuostatos dėl parengiamojo laikotarpio įskaitymo į vertinamąjį ir darbo Užsienio reikalų ministerijoje laikotarpius. Pagal šiuo metu galiojančias DTĮ nuostatas, su asmenimis, laimėjusiais konkursą į diplomatinę tarnybą, sudaroma terminuota diplomato tarnybos sutartis parengiamajam laikotarpiui (DTĮ 23 ir 24 straipsniai), o po parengiamojo laikotarpio pabaigos, t. y. terminuotos diplomato tarnybos sutarties pabaigos, sudaroma diplomato tarnybos sutartis (DTĮ 24 straipsnis). Tam, kad parengiamasis laikotarpis šiuo metu būtų įskaitomas į tam tikrus DTĮ nustatytus laikotarpius, DTĮ 41 straipsnio 1 ir 9 dalyse, 42 straipsnio 1 dalies 1 punkte ir 61 straipsnio 2 dalyje teikiama nuoroda į parengiamojo laikotarpio įskaitymą, kurio, atsižvelgiant į siūlomus DTĮ pakeitimus ir su į diplomatinę tarnybą priimamu asmeniu iškart sudaromą diplomato tarnybos sutartį, atsisakoma.

Siūloma papildyti DTĮ 62 straipsnio 3 dalį ir nustatyti, kad diplomato statusas negali būti atkurtas buvusiems diplomatoms, jei diplomato tarnybos sutartis su jais buvo nutraukta DTĮ 92 straipsnio 1 dalies 16 punkte nustatyta tvarka, t. y. užsienio reikalų ministro iniciatyva, kai asmuo netinka diplomatinei tarnybai (DTĮ projekto 2 straipsnyje išdėstytoje 24 straipsnio 2 dalyje nustatyta tvarka). Tai atitinka ir šiuo metu galiojančią teisinį reglamentavimą.

2. Nustatyti galimybę skatinti diplomatus, kai jų tarnybinė veikla įvertinama kaip atitinkanti lūkesčius.

Siūloma keisti DTĮ 41 straipsnio 3, 5 ir 10 dalis.

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas 2010 m. spalio 22 d. nutartyje (bylos Nr. A/756-1229/2010) pažymėjo, kad užsienio reikalų ministras asmeniškai atsakingas už diplomatinio korpuso formavimą. Diplomatai, įgyvendindami nustatytą užsienio politiką, prisideda prie teise ir teisingumu pagrįstos tarptautinės tvarkos kūrimo. Toks šios valstybės tarnautojų grupės specifiškumas neleidžia jos vertinti visiškai taip pat, kaip kitų valstybės tarnautojų kategorijų ar net pačių statutinių valstybės tarnautojų grupių, o lemia skirtingo reglamentavimo būtinumą, kurį įstatymų leidėjas įgyvendino priimdamas Diplomatines tarnybos įstatymą. Taigi įstatymų leidėjas, priimdamas *lex specialis* – Diplomatines tarnybos įstatymą, pripažino diplomatinės tarnybos specifiką ir būtiną teisinio reguliavimo skirtingumą.

Atsižvelgiant į diplomatinės tarnybos svarbą ir pačių diplomatų atliekamą veiklą, kurią paprastai sudėtinga įvertinti aiškiais ir tarnybinės veiklos vertinimo laikotarpiais tiksliai pamatuojamais vertinimo kriterijais, DTĮ projektu siūloma priderinti diplomatų tarnybinės veiklos vertinimą prie tarnybos ypatumų ir nustatyti, kad tais atvejais, kai diplomato tarnybinė veikla įvertinama kaip atitinkanti lūkesčius, Diplomato atestacijos komisijos siūlymu užsienio reikalų ministras galėtų priimti vieną iš šių sprendimų:

1) atsižvelgiant į darbo apmokėjimo sistemos nuostatas nustatyti diplomatui didesnę pareiginę algą, taikant ne mažiau kaip 0,06 ir ne daugiau kaip 0,11 didesnę pareiginės algos koeficientą, negu jam iki tarnybinės veiklos vertinimo buvo nustatytas pareiginės algos koeficientas, bet nevirsijant tai pareigybei nustatyto maksimalaus pareiginės algos koeficiento;

2) finansuojant kvalifikacijos tobulinimą ne didesne kaip pusė diplomato vienos pareiginės algos dydžio suma per metus;

3) taikyti DTĮ 68 straipsnio 1 dalies 1 punkte nurodytą skatinimo priemonę;

4) diplomato teisinė padėtis nesikeičia ir diplomato tarnybinės veiklos vertinimas yra baigiamas.

Kai diplomato tarnybinė veikla įvertinama kaip viršijanti lūkesčius, siūloma nustatyti galimybę diplomato pareiginės algos koeficientą padidinti ne mažiau kaip 0,12.

Skatinimas už gerai atliekamą darbą suteikia galimybę objektyviau įvertinti darbuotojo tarnybinę veiklą. Vertinimo mechanizmas, pagal kurį yra galimybė skatinti darbuotoją tik tais atvejais, kai jo tarnybinė veikla viršija lūkesčius, neleidžia objektyviai įvertinti realiai darbuotojo atliekamo darbo ir paskatinti jį už gerai pagal pareigybės aprašymą atliekamas funkcijas ir vykdomas kitas tarnybines pareigas. Praktika, kai norint paskatinti darbuotoją ir pakelti jam pareiginės algos koeficientą būtina, kad darbuotojas atliktų daugiau funkcijų nei jam nustatyta pareigybės aprašyme, yra ydinga. Už papildomų užduočių atlikimą ar už įprastą darbo krūvį viršijančią veiklą darbuotojui galima skirti laikiną priemonę. Tuo tarpu tinkamai atliekamos pareigybės aprašyme nustatytos funkcijos, laiku ir kokybiškai atliekamos pavestos užduotys taip pat yra veiklos rezultatas, už kurį būtų galima atitinkamai darbuotoją skatinti. Diferencijuotas vertinimas už atitinkančią lūkesčius ir viršijančią lūkesčius tarnybinę veiklą leistų objektyviau įvertinti darbuotojų darbą.

Skatinimas už gerai atliekamą darbą nėra naujovė. Biudžetinių įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo ir komisijų narių atlygio už darbą įstatymo 9 straipsnio 8 dalyje nustatyta galimybė skatinti darbuotojus, kai jų veikla vertinama kaip atitinkanti lūkesčius: kolektyvinėje sutartyje arba vietos norminiuose teisės aktuose gali būti nustatyta galimybė, biudžetinės įstaigos darbuotojo veiklą įvertinus kaip atitinkančią lūkesčius, taikyti jam šio įstatymo 10 straipsnio 2 dalies 1, 6 ir 7 punktuose nustatytas skatinimo priemones (t. y. skirti padėką, nustatyti kintamąjį atlygio dalį arba skirti kitas skatinimo priemones, numatytas kolektyvinėje sutartyje arba vietos norminiuose teisės aktuose).

Kiek kitu aspektu nuo gero tarnybinės veiklos įvertinimo priklauso tam tikros skatinimo ar tarnybinės veiklos apmokėjimo priemonės, nustatytos ŽĮ (50 straipsnio 2 dalies 2 punkte – žvalgybos pareigūnai į aukštesnes pareigas gali būti perkeliami, kai žvalgybos pareigūno tarnybinė veikla įvertinta labai gerai arba gerai, taip pat numatyta išmoka, priklausanti nuo tarnybinės veiklos vertinimo labai gerai arba gerai ir išstarnautų metų); KASOKTĮ 60 straipsnio 6 dalyje (išmoka kariūnui, kurios dydis priklauso nuo kariūno vertinimo (puikiai, labai gerai ar gerai) rezultatų); Profesinės karo tarnybos karių, karių savanorių ar kitų savanoriškos nenuolatinės karo tarnybos karių tarnybos vertinimo tvarkos apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministro 2015 m. liepos 21 d. įsakymu Nr. V-738 „Dėl Profesinės karo tarnybos karių, karių savanorių ar kitų savanoriškos nenuolatinės karo tarnybos karių tarnybos vertinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“, nustatyta galimybė perkelti karį į aukštesnio laipsnio pareigas ar suteikti aukštesnį laipsnį, jei kario bendras tarnybos įvertinimas yra ne žemesnis kaip gerai.

Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos parengtame ir su institucijomis derinamame Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymo Nr. VIII-1316 pakeitimo įstatymo projekte (TAIS Nr. 25-16236(2)) nustatyta, kad, kai valstybės tarnautojo tarnybinė veikla įvertinama kaip atitinkanti lūkesčius, jo pareiginės algos koeficientas didinamas vienu procentu eilinio vertinimo metu (įstatymo projekto 1 straipsnyje išdėstyto įstatymo 18 straipsnio 8 dalis).

3. Nustatyti mechanizmą, pagal kurį kompensuojama tiesioginė materialinė žala, diplomato ir (arba) jo šeimos narių patirta dėl nuo jų nepriklausančių priežasčių, susijusių su diplomato tarnyba priimančiojoje valstybėje.

Siūloma keisti DTĮ 53 straipsnio 2 dalį, 89 straipsnio 8, 14, 15 ir 16 dalis, papildyti 15¹ dalimi, pakeisti 90 straipsnį, pakeisti VTĮ 34 straipsnio 2 dalį.

Siūloma nustatyti, kad iš Užsienio reikalų ministerijai skirtų valstybės biudžeto asignavimų diplomatu užsienio reikalų ministro nustatyta tvarka kompensuojama tiesioginė materialinė žala, kurią jis ir (arba) jo šeimos nariai priimančiojoje valstybėje patyrė dėl nuo jų nepriklausančių priežasčių, susijusių su ekstremaliosiomis situacijomis ar ypatingais įvykiais priimančiojoje valstybėje, arba su diplomato atšaukimu iš pareigų diplomatinėje atstovybėje, konsulinėje įstaigoje ar specialiojoje misijoje, atsižvelgiant į priimančiosios valstybės pranešimą, nepriklausantį nuo diplomato ir (arba) jo šeimos narių. Diplomato ir (arba) jo šeimos narių patirtos tiesioginės materialinės žalos kompensacija būtų mažinama išskaičiuojant diplomatu ir (arba) jo šeimos nariui išmokėtos draudimo išmokos (jei, pvz., turtas buvo apdraustas), kitų išmokėtų kompensacijų už įvykį sumą (jei, pvz., diplomatas gautų priimančiosios valstybės skirtą kompensaciją) ir negalėtų viršyti 43 minimaliųjų mėnesinių algų dydžio.

Tiesioginės materialinės žalos atlyginimo mechanizmas būtų taikomas ir kitiems valstybės tarnautojams ir jų šeimos nariams, kaip nustatyta DTĮ 90 straipsnyje. Žala užsienio reikalų ministro nustatyta tvarka būtų atlyginama iš kitą valstybės tarnautoją perkėlusios ar paskyrusios valstybės institucijos lėšų. Analogiškas mechanizmas nustatomas ir kariams bei žvalgybos pareigūnams KASOKTĮ ir ŽĮ projektuose. Kariams ir žvalgybos pareigūnams tiesioginė materialinė žala būtų atlyginama krašto apsaugos ministro ar žvalgybos institucijos asignavimų valdytojo vadovo nustatyta tvarka atitinkamai iš Krašto apsaugos ministerijos arba žvalgybos institucijai skirtų valstybės biudžeto asignavimų.

Siekiant užtikrinti teisinio reguliavimo nuoseklumą ir aiškumą, bei kad ta pati žala nebūtų atlyginama du kartus, siūloma nustatyti, jog DTĮ 89 straipsnio 15 dalyje ir VTĮ 34 straipsnio 2 dalyje

numatyta pašalpa diplomatui ar valstybės tarnautojui, kurių materialinė būklė sunki, nebūtų skiriama, jei dėl tų pačių priežasčių jiems yra paskirta kompensacija pagal siūlomą DTĮ projekto 89 straipsnio 15¹ dalį.

Šios garantijos nustatymas DTĮ aiškiai parodytų, kad institucija pasirūpintų savo darbuotoju ir jam kompensuotų patirtą tiesioginę materialinę žalą, kai darbuotojas perkeliamas ar skiriamas į valstybę, kurioje galimos įvairios grėsmės, pvz., karo, terorizmo, potvynių, nestabilios politinės situacijos ir kt. Užsienio reikalų ministerija nuolat patiria situacijų, kai į šiuo požiūriu nepatrauklias pareigybės neatsiranda pretendentų.

43 minimaliųjų mėnesinių algų kompensacijos dydis siūlomas atsižvelgus į pastaruoju metu Užsienio reikalų ministerijos darbuotojų, skubiai grąžintų į ministeriją iš Lietuvos Respublikos ambasados Kinijos Liaudies Respublikoje, patirtą tiesioginę materialinę žalą, kai nebuvo galimybės parsigabenti asmeninių automobilių.

4. Nustatyti mechanizmą, pagal kurį diplomatas gali būti atšaukiamas iš kasmetinių atostogų be jo sutikimo ir atlyginama tiesioginė materialinė žala diplomatui ir jo šeimos nariams, kai diplomatas atšaukiamas iš kasmetinių atostogų.

Siūloma papildyti DTĮ 89 straipsnį 15² dalimi.

Siūloma nustatyti, kad neatidėliotinais atvejais, kai Užsienio reikalų ministerija privalo užtikrinti įstatymuose nustatytų uždavinių ir funkcijų įgyvendinimą, kuris negali būti sustabdytas, nutrauktas ar atidėtas, diplomatas gali būti atšaukiamas iš kasmetinių atostogų. Tokiam atšaukimui diplomato sutikimas nebūtinas. Už šiais atvejais diplomato ir jo šeimos narių patirtą tiesioginę materialinę žalą dėl diplomato diplomatinės tarnybos atlyginama užsienio reikalų ministro nustatyta tvarka, o nutrauktų ir nepanaudotų kasmetinių atostogų dalis būtų suteikiama kitu diplomato pageidaujamu laiku (atitinkamai kariui ir žvalgybos pareigūnui, atsižvelgiant į šių tarnybų specifiką ir pareigūnų tarnybai taikomus ypatingus reikalavimus, kurie nustatomi atsižvelgiant į tarnyboms keliamus uždavinius, susijusius su Lietuvos Respublikos nacionalinio saugumo užtikrinimu, nutrauktų ir nepanaudotų kasmetinių atostogų dalis būtų suteikiama kitu laikotarpiu krašto apsaugos ministro ar žvalgybos institucijos vadovo nustatyta tvarka).

Neatidėliotini atvejai galimi, pvz., kai būtina užtikrinti konsulinio pareigūno atliekamą veiklą (pagal Lietuvos Respublikos konsulinį statutą), asmenų perkėlimą iš humanitarinės krizės ištiktos užsienio valstybės ar jos dalies į Lietuvą (pagal Lietuvos Respublikos asmenų perkėlimo į Lietuvą įstatymą), kai būtina užtikrinti tam tikro lygio valstybės atstovavimą posėdyje (pvz., šaukiamas skubus išimtinai tik nuolatinių atstovų (diplomatinių atstovybių vadovų) posėdis), ir pan. Tai ypač aktualu nedidelėms diplomatinėms atstovybėms, kuriose dirba tik keli diplomatai.

Atsižvelgiant į tai, kad diplomatas būtų atšaukiamas iš kasmetinių atostogų be jo sutikimo ir neatidėliotinu atveju, kai kitomis priemonėmis neįmanoma užtikrinti Užsienio reikalų ministerijai įstatymais nustatytų uždavinių ir funkcijų įgyvendinimą, nesiūloma nustatyti tiesioginės materialinės žalos kompensavimo ribos. Kadangi tai išimtiniai atvejai ir prieš atšaukiant asmenį iš kasmetinių atostogų visada būtų įvertinama individuali darbuotojo padėtis ir tikėtinos žalos dydis, būtų atlyginama visa diplomato ir jo šeimos narių dėl tokio atšaukimo iš kasmetinių atostogų patirta tiesioginė materialinė žala.

5. Nustatyti pagal darbo sutartis diplomatinėse atstovybėse dirbančių Užsienio reikalų ministerijos darbuotojų veiklos vertinimą ir galimybę su šiais darbuotojais tam tikrais atvejais sudaryti neterminuotas darbo sutartis.

Siūloma keisti DTĮ 17 straipsnio 4 dalį, 96 straipsnio 1 dalies 4 punktą, 5 ir 8 dalis, papildyti DTĮ 96¹ straipsniu, pakeisti DTĮ XIV skyriaus pavadinimą.

Atsižvelgiant į tai, kad pagal darbo sutartis diplomatinėse atstovybėse dirbantys Užsienio reikalų ministerijos darbuotojai (administratoriai, padėjėjai, vyriausieji specialieji kurjeriai, raštvedžiai, sekretoriai, specialieji kurjeriai, ūkvedžiai, vairuotojai, vyresnieji specialieji kurjeriai, valytojai, kiemsargiai) dažniausiai yra priimančiosios valstybės nuolatiniai gyventojai ar piliečiai, taip pat į tai, kad tokios pačios vertinimo procedūros būtų taikomos tiek pagal terminuotas, tiek pagal neterminuotas darbo sutartis diplomatinėse atstovybėse dirbantiems darbuotojams, DTĮ projektu siūloma nustatyti supaprastintą šių darbuotojų veiklos vertinimo procedūrą: jų veikla gali būti įvertinama kaip viršijanti lūkesčius, atitinkanti lūkesčius arba neatitinkanti lūkesčių.

Jeigu darbuotojo veikla įvertinama kaip atitinkanti lūkesčius, jo teisinė padėtis nesikeistų.

Jeigu darbuotojo veikla įvertinama kaip viršijanti lūkesčius, galėtų būti taikomos šios skatinimo priemonės:

1) darbuotojui galėtų būti nustatomas ne mažiau kaip 5 procentais ir ne daugiau kaip 15 procentų didesnis pareiginės algos dydis, bet ne didesnis, negu nustatytas tos pareigybės didžiausias pareiginės algos dydis, arba

2) darbuotojui galėtų būti skiriama jo vienos pareiginės algos dydžio pinigine išmoka, arba

3) darbuotojui galėtų būti skiriama padėka.

Jeigu darbuotojo veikla įvertinama kaip neatitinkanti lūkesčių, jam galėtų būti nustatomas ne mažiau kaip 5 procentais ir ne daugiau kaip 15 procentų mažesnis pareiginės algos dydis, bet ne mažesnis, negu nustatytas tos pareigybės minimalus pareiginės algos dydis, arba galėtų būti sudaromas ne mažesnės negu 2 mėnesių ir ne didesnės negu 6 mėnesių trukmės darbuotojo veiklos gerinimo planas, po kurio būtų atliekamas pakartotinis darbuotojo veiklos vertinimas. Jeigu, pasibaigus darbuotojo veiklos gerinimo plano terminui, darbuotojo veikla vertinimo metu būtų įvertinama kaip neatitinkanti lūkesčių, darbuotojas galėtų būti atleidžiamas iš pareigų.

Darbuotojų veiklos vertinimo metu būtų įvertinti jų gebėjimai ir atliekamo darbo kokybė.

Atsižvelgiant į tai, kad dažniausiai šie darbuotojai neturi galimybių prisijungti prie Lietuvos elektroninių sistemų, įskaitant Valstybės tarnybos valdymo informacinę sistemą, taip pat dėl galimo užsienio kalbos nemokėjimo, užsienio reikalų ministro tvirtinamame tvarkos apraše numatoma nustatyti, kad šių darbuotojų veiklos vertinimas atliekamas užpildant tam tikrą popierinę vertinimo formą.

DTĮ projektu siūloma nustatyti, kad užsienio reikalų ministro nustatytais atvejais su Užsienio reikalų ministerijos darbuotojais, pagal darbo sutartis dirbančiais diplomatinėse atstovybėse, būtų galima sudaryti neterminuotas darbo sutartis, bet paliekama ir terminuotų darbo sutarčių sudarymo galimybė. Kuri darbo sutartis būtų pasirenkama, priklausytų nuo diplomatinės atstovybės poreikio, jos darbo organizavimo ypatumų, saugumo padėties šalyje, informacijos apsaugos rizikos ir kitų kriterijų.

Atsisakius tipinių pareigybės aprašymų, keičiama DTĮ 96 straipsnio 5 dalis, – joje įtvirtinama, kad šių darbuotojų pareiginė alga gali būti nustatoma iš naujo darbo apmokėjimo sistemoje nustatyta tvarka, pvz., Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerijos atlygio politikos, patvirtintos Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministro 2023 m. gruodžio 22 d. įsakymu Nr. V-456 „Dėl Lietuvos

Respublikos užsienio reikalų ministerijos atlygio politikos patvirtinimo“, 39 punkte nustatyta, kad darbuotojams, dirbantiems pagal darbo sutartis diplomatinėse atstovybėse, pareiginės algos koeficientas gali būti didinamas ne daugiau kaip 50 procentų šiais atvejais: iki 20 procentų, kai darbuotojas Lietuvos Respublikos pilietis įdarbinamas ar darbo atstovybėje metu ne žemesniu kaip pažengusio vartotojo lygiu yra išmokęs kalbą, kuri būtina sėkmingai diplomatinės atstovybės veiklai užtikrinti ir kuri nėra darbo kalba Užsienio reikalų ministerijoje (pavyzdžiui, korėjiečių, japonų, arabų, portugalų ir kt.); iki 10 procentų, atsižvelgiant į darbuotojo turimą darbo Lietuvos Respublikos diplomatinėse atstovybėse patirtį, ir t. t. Priėmus DTĮ projektą, darbuotojų pareiginė alga galėtų būti keičiama ir po numatomo darbuotojų kasmetinio veiklos vertinimo. Priėmus DTĮ projektą, Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerijos atlygio politika bus atitinkamai keičiama ir suderinama su DTĮ.

6. Dėl kitų teisinio reguliavimo ir (arba) teisės taikymo problemų išsprendimo:

- Dėl tipinių diplomatinėse atstovybėse pagal darbo sutartis dirbančių Užsienio reikalų ministerijos darbuotojų pareigybių aprašymų. Siūloma keisti DTĮ 17 straipsnio 4 dalį bei 96 straipsnio 2 ir 5 dalis ir nustatyti, kad užsienio reikalų ministras tvirtina bendrųjų (konkrečiam darbui atlikti reikalingų) funkcijų ir pareigybei taikomų reikalavimų sąrašą, pavyzdines pareigybių aprašymų formas. Darbuotojų pareigybių aprašymus tvirtintų užsienio reikalų ministras arba jo įgaliotas asmuo. Tokiu būdu būtų galima pareigybės aprašymą pritaikyti konkrečiai pareigybei, nesiejant su pareiginės algos koeficiento didinimu, o į pareigybių aprašymus būtų atrenkamos ir įtraukiamos tik tokios funkcijos ir tik tokie reikalavimai, kurie nustatyti užsienio reikalų ministro patvirtintame sąraše.

- Dėl diplomatų rotacijos principų patikslinimo. Siūloma keisti DTĮ 42 straipsnio 1 dalies 2 punktą – atsisakyti dviejų diplomatinėse atstovybių kriterijaus. Tam tikrais atvejais gali susiklostyti situacija, kai diplomatas perkeltas dirbti į diplomatinę atstovybę trumpesniam terminui nei įprastas trejų metų rotacijos terminas, pvz., pusmečio ar dvejų metų laikotarpiui Lietuvos pirmininkavimo Europos Sąjungos Tarybai metu, pusmečio laikotarpiui į atitinkamą diplomatinę atstovybę rezidavimo vietos valstybės pirmininkavimo Europos Sąjungos Tarybai metu ir pan. Tokiu atveju, nepažeisdamas DTĮ 42 straipsnio 1 dalies 2 punkte nustatyto 6 ar 7 metų bendro nuoseklaus paskyrimo diplomatinėje atstovybėje termino, diplomatas galėtų būti dirbęs daugiau nei dviejose diplomatinėse atstovybėse.

Taip pat siūloma papildyti DTĮ 43 straipsnio 1 dalį, siekiant išvengti diplomatų grįžtamosios karjeros. Pagal šiuo metu galiojančią DTĮ 43 straipsnio 1 dalies redakciją, diplomatas atrankos į DTĮ 43 straipsnio 2 dalyje nurodytas pareigas (politikos direktoriaus, generalinio inspektoriaus, ambasadoriaus ypatingiems pavedimams, generalinio konsulo, konsulo – konsulinės įstaigos vadovo, padalinio vadovo ir padalinio vadovo pavaduotojo pareigas) būdu gali būti perkeltas ar paskirtas į žemesnes pareigas. Tokiu atveju, rotuojantis iš žemesnių pareigų, galima situacija, kai skiriamas į lygiavertes pareigas diplomatinėje atstovybėje diplomatas eitų žemesnes pareigas nei prieš tai buvusios pareigos jo rotacijos diplomatinėje atstovybėje metu. Atsižvelgiant į tai, DTĮ 43 straipsnio 1 dalis papildoma nuostata, kad jei diplomatas atrankos į DTĮ 43 straipsnio 2 dalyje nurodytas pareigas Užsienio reikalų ministerijoje, į kurias užsienio reikalų ministro nustatyta tvarka turi būti organizuojama atranka, būdu buvo perkeltas ar paskirtas į žemesnes pareigas, kito jo paskyrimo į diplomatinę atstovybę metu diplomatas skiriamas į ne žemesnes pareigas negu tos, kurias jis ėjo paskutinio jo paskyrimo diplomatinėje atstovybėje metu. Ši nuostata skatintų diplomatus pretenduoti ir į žemesnes pareigas Užsienio reikalų ministerijoje, tai nedarytų neigiamos įtakos kitos diplomato rotacijos į diplomatinę

atstovybę metu. Ši taisyklė netaikoma ambasadoriaus pareigoms, nes į jas taikomos kitos atrankos procedūros ir tvarka.

- Dėl informacijos apie kandidatus į diplomatinius atstovus keitimosi. Siūloma keisti DTĮ 49 straipsnio 5 dalį ir patikslinti, kokia informacija apie kandidatus į diplomatinius atstovus keičiamasi vadovaujantis Valstybės ir tarnybos paslapčių įstatymu. Siūloma nustatyti, kad tik informacija apie kandidato į diplomatinius atstovus asmenines ir dalykines savybes, darančias įtaką jo skyrimo į diplomatinius atstovus procesui, būtų keičiamasi vadovaujantis Valstybės ir tarnybos paslapčių įstatymu. Kitokio pobūdžio informacija nebūtų įslaptinama.

- Numatyti galimybę diplomatai ir kartu negyvenantiems jo šeimos nariams apmokėti ar kompensuoti dvi keliones per metus. Siūloma keisti DTĮ 89 straipsnio 8 dalį. Dažnai diplomatai vieni išvyksta į rotacijas, o jų šeimos nariai lieka Lietuvoje ir tęsia savo karjerą ar mokslus. Šiuo atveju sutaupomos valstybės biudžeto lėšos, nes šeimos nariams nemokamos kompensacijos ir išmokos, kurios būtų mokamos, jei diplomato šeimos nariai kartu vyktų į diplomato rotacijos valstybę. Atsižvelgiant į tai, DTĮ siūloma nustatyti, kad, kai diplomatas ir jo šeimos nariai nepertraukiamai negyvena kartu bent 6 mėnesius, diplomatai apmokamos ar kompensuojamos dviejų kelionių į Lietuvos Respubliką ir atgal, o kartu negyvenantiems jo šeimos nariams – dviejų kelionių pas diplomatą ir atgal į Lietuvos Respubliką išlaidos per metus, skaičiuojant nuo diplomato paskyrimo dirbti į diplomatinę atstovybę, konsulinę įstaigą ar specialiąją misiją dienos. Ši garantija būtų taikoma ir tada, jeigu sutuoktiniai arba partneriai diplomatai yra paskirti dirbti į skirtingas priimančiąsias valstybes arba skirtingus tos pačios priimančiosios valstybės miestus, diplomato pasirinkimu vietoj nurodytų kelionės į Lietuvos Respubliką ir atgal išlaidų apmokėjimo ar kompensavimo apmokamos ar kompensuojamos jo ir kartu su juo gyvenančių šeimos narių kelionės į kitą priimančiąją valstybę ar kitą tos pačios priimančiosios valstybės miestą, į kurį (kurią) paskirtas dirbti kitas sutuoktinis arba partneris, ir atgal išlaidos.

Dviejų kelionių per metus apmokėjimo ar kompensavimo garantija būtų taikoma ir kitiems valstybės tarnautojams ir jų šeimos nariams, taip pat kitiems asmenims, nurodytiems DTĮ 89 straipsnio 8 dalyje ir 90 straipsnyje.

Nepertraukiamas negyvenimas kartu bent 6 mėnesius būtų nustatomas taikant tokią pačią procedūrą, kaip ir šiuo metu nustatomas šeimos narių atvykimas į ar išvykimas iš diplomato rotacijos valstybės ar miesto, t. y. Užsienio reikalų ministerijos darbuotojui raštu informuojant diplomatinės atstovybės vadovą, o kitam diplomatinėje atstovybėje dirbančiam asmeniui – atitinkamos institucijos vadovą. Ši procedūra nustatyta Socialinių ir kitų garantijų, susijusių su darbu Lietuvos Respublikos diplomatinėse atstovybėse, konsulinėse įstaigose ir specialiosiose misijose, suteikimo ir jų taikymo, išlaidų apskaičiavimo, apmokėjimo ir kompensavimo tvarkos aprašo 31, 37, 117 ir 118 punktuose. Diplomatinėje atstovybėje dirbantis darbuotojas, teikdamas prašymą diplomatinės atstovybės vadovui ar atitinkamos institucijos vadovui dėl socialinių garantijų taikymo jo šeimos nariams, kartu privalo pridėti šeimos narių statusą patvirtinančių dokumentų kopijas. Jeigu Užsienio reikalų ministerijos darbuotojo ar kito valstybės tarnautojo darbo atstovybėje laikotarpiu atsiranda ar pasikeičia teisinės ir (ar) faktinės aplinkybės, darančios įtaką jam ir (ar) jo šeimos nariams taikomų garantijų dydžiams ir apimtims, Užsienio reikalų ministerijos darbuotojas ar kitas valstybės tarnautojas ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo minėtųjų aplinkybių atsiradimo ar pasikeitimo dienos privalo raštu informuoti atstovybės vadovą ar atitinkamos institucijos vadovą. Apie šeimos narių skaičiaus padidėjimą ar sumažėjimą (išskyrus laikiną šeimos narių išvykimą arba kartu priimančiojoje valstybėje negyvenančių

šeimos narių laikiną atvykimą) diplomatas, Užsienio reikalų ministerijos valstybės tarnautojas ar kitas valstybės tarnautojas ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo šeimos narių skaičiaus padidėjimo arba sumažėjimo informuoja atitinkamai atstovybės vadovą arba atitinkamos institucijos vadovą. Šiuose prašymuose nurodytos šeimos narių atvykimo ar išvykimo datos patvirtinamos pridedamais skrydžių bilietais, čekiais, asmeninio krovinio pervežimo, kitais persikėlimo dokumentais.

Profesinės karo tarnybos karių ir žvalgybos pareigūnų ir jų šeimos narių nepertraukiamas negyvenimas kartu bent 6 mėnesius būtų nustatomas pagal analogišką procedūrą, o atitinkami prašymai ir dokumentai teikiami į pareigas priimančiam asmeniui ar jo įgaliotam asmeniui Krašto apsaugos ministro ar žvalgybos institucijos vadovo nustatyta tvarka.

- Dėl vyriausiojo patarėjo pareigybės. Siūloma papildyti DTĮ priedo 3 punktą ir nustatyti, kad vyriausieji patarėjai gali būti ir skyrių, esančių kituose struktūriniuose padaliniuose, sudėtyje. Tai skatintų diplomatus (įskaitant ir patyrusius) eiti pareigas skyriuose, esančiuose kituose struktūriniuose padaliniuose, ir turėti pavaldžių asmenų. Tokiu būdu Užsienio reikalų ministerija galėtų realizuoti diplomatinės tarnybos patirtį turinčių asmenų kompetenciją ir žinias.

- Dėl juridinės technikos pataisų. Siūloma patikslinti: DTĮ 36 straipsnio 2 dalį (nustatyti, kad ne užsienio reikalų ministras paskelbia darbo apmokėjimo sistemą, o darbo apmokėjimo sistema paskelbiama viešai); DTĮ 37 straipsnio 1 dalį ir Lietuvos Respublikos pareiginės algos (atlyginimo) bazinio dydžio nustatymo ir asignavimų darbo užmokesčiui perskaičiavimo įstatymo pavadinimą pakeisti į Lietuvos Respublikos pareiginės algos (atlyginimo) bazinio dydžio nustatymo įstatymo pavadinimą (pakeistas 2026 m. sausio 1 d.).

5. Numatomas teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatas (jeigu rengiant įstatymo projektą toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu), galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta

Priėmus Įstatymų projektus neigiamų teisinio reguliavimo pasekmių nenumatoma. Detalesnis teigiamų rezultatų aptarimas pateiktas šio aiškinamojo rašto 4 punkte.

6. Kokią įtaką įstatymas turės kriminogeninei situacijai, korupcijai

Teisės aktų projektų antikorpacinis vertinimas atliktas, pažyma pateikta. Įstatymų projektai nedarys neigiamos įtakos kriminogeninei ir korupcinei situacijai.

7. Kaip įstatymų įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir plėtrai

Įstatymų projektai nedarys įtakos verslo sąlygoms ir plėtrai.

8. Ar įstatymo projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams

Įstatymų projektai neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams.

9. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios

Kartu su DTĮ projektu teikiamas VTĮ projektas dėl 34 straipsnio pakeitimo, KASOKTĮ projektas dėl 61 ir 68 straipsnių pakeitimo ir ŽĮ projektas dėl 64¹ ir 70 straipsnių pakeitimo.

10. Ar įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o įstatymo projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka

Įstatymų projektai parengti laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų. Įstatymų projektuose naujų sąvokų nenumatyta.

11. Ar įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas bei Europos Sąjungos dokumentus

Įstatymų projektai atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus.

12. Jeigu įstatymui įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, kas ir kada juos turėtų priimti

Priėmus DTĮ projektą, iki įstatymo įsigaliojimo Užsienio reikalų ministerija turės:

1) pakeisti Diplomato tarnybos sutarties formą, patvirtintą Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministro 2018 m. gruodžio 19 d. įsakymu Nr. V-391 „Dėl Diplomato tarnybos sutarties ir Terminuotos diplomato tarnybos sutarties formų patvirtinimo“;

2) pakeisti Darbuotojų, priimamų dirbti Lietuvos Respublikos diplomatinėse atstovybėse, konsulinėse įstaigose ir specialiosiose misijose pagal terminuotas darbo sutartis, atrankos ir įdarbinimo tvarkos aprašą, patvirtintą užsienio reikalų ministro 2021 m. rugsėjo 10 d. įsakymu Nr. V-379 „Dėl Darbuotojų, priimamų dirbti Lietuvos Respublikos diplomatinėse atstovybėse, konsulinėse įstaigose ir specialiosiose misijose pagal terminuotas darbo sutartis, atrankos ir įdarbinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“;

3) pakeisti Socialinių ir kitų garantijų, susijusių su darbu Lietuvos Respublikos diplomatinėse atstovybėse, konsulinėse įstaigose ir specialiosiose misijose, suteikimo ir jų taikymo, išlaidų apskaičiavimo, apmokėjimo ir kompensavimo tvarkos aprašą, patvirtintą Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministro 2022 m. rugpjūčio 29 d. įsakymu Nr. V-274 „Dėl Socialinių ir kitų garantijų, susijusių su darbu Lietuvos Respublikos diplomatinėse atstovybėse, konsulinėse įstaigose ir specialiosiose misijose, suteikimo ir jų taikymo, išlaidų apskaičiavimo, apmokėjimo ir kompensavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“;

4) pakeisti Diplomato tarnybinės veiklos vertinimo ir asmenų tinkamumo diplomatinei tarnybai vertinimo tvarkos aprašą, patvirtintą Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministro 2023 m. birželio 28 d. įsakymu Nr. V-215 „Dėl Diplomato tarnybinės veiklos vertinimo ir asmenų tinkamumo diplomatinei tarnybai vertinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“;

5) pakeisti Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerijos atlygio politiką, patvirtintą Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministro 2023 m. gruodžio 22 d. įsakymu Nr. V-456 „Dėl Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerijos atlygio politikos patvirtinimo“;

6) pakeisti Diplomato atrankos į laisvas diplomato pareigas, diplomatų rotacijos ir diplomatinį rangų suteikimo ir atėmimo tvarkos aprašą, patvirtintą Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministro 2023 m. birželio 6 d. įsakymu Nr. V-179 „Dėl Diplomato atrankos į laisvas diplomato pareigas, diplomatų rotacijos ir diplomatinį rangų suteikimo ir atėmimo tvarkos aprašo patvirtinimo“;

7) nustatyti pagal darbo sutartis diplomatinėse atstovybėse dirbančių Užsienio reikalų ministerijos darbuotojų veiklos vertinimo tvarką;

8) nustatyti tiesioginės materialinės žalos, diplomato ir (arba) jo šeimos narių patirtos dėl nuo jų nepriklausančių priežasčių, susijusių su diplomato tarnyba priimančiojoje valstybėje, tvarką, taip pat nustatyti tiesioginės materialinės žalos atlyginimo diplomatui ir jo šeimos nariams, kai diplomatas atšaukiamas iš kasmetinių atostogų, tvarką.

KASOKTĮ ir ŽĮ projektų įgyvendinamuosius teisės aktus priims atitinkamai Lietuvos Respublikos valstybės saugumo departamento direktorius ir Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministras.

13. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymui įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais)

Užsienio reikalų ministerijos vertinimu, DTĮ projektui įgyvendinti ministerijai prireiks šių lėšų:

1) Dėl pagal darbo sutartis diplomatinėse atstovybėse dirbančių Užsienio reikalų ministerijos darbuotojų veiklos vertinimo – 620 tūkst. eurų per metus.

2) Dėl tiesioginės materialinės žalos atlyginimo diplomatams ir jų šeimos nariams (taip pat kitiems asmenims, kaip nustatyta DTĮ projekte): dėl atšaukimo iš kasmetinių atostogų – 10 tūkst. eurų per metus; dėl tiesioginės materialinės žalos, patirtos dėl nuo minėtų asmenų nepriklausančių priežasčių, – 50 tūkst. eurų per metus.

3) Dėl diplomatų tarnybinės veiklos įvertinimo kaip atitinkančios lūkesčius ir pareiginės algos koeficiento pakėlimo arba kvalifikacijos tobulinimo apmokėjimo ir dėl diplomatų tarnybinės veiklos įvertinimo kaip viršijančios lūkesčius ir pareiginės algos koeficiento pakėlimo ne mažiau kaip 0,12 papildomo lėšų poreikio nenumatoma.

4) Dėl dviejų apmokamų ar kompensuojamų kelionių per metus diplomatams ar kitiems valstybės tarnautojams ir kartu negyvenantiems jų šeimų nariams papildomų lėšų poreikio nenumatoma, nes sutaupomos kompensacijos ir išmokos šeimoms nariams, kurios būtų mokamos, jei diplomato šeimos nariai vyktų kartu į diplomato rotacijos valstybę.

Papildomų lėšų poreikis (iš viso):

2027 metais – 680 tūkst. eurų;

2028 metais – 680 tūkst. eurų;

2029 metais – 680 tūkst. eurų.

Nurodytas papildomų lėšų poreikis yra pateiktas Lietuvos Respublikos finansų ministerijai kartu su 2027–2029 metų valstybės biudžeto projektu. Įstatymų projektus derinant su suinteresuotomis institucijomis antrą kartą, Finansų ministerija išvados nepateikė. Atsižvelgiant į tai, kad siūloma Įstatymų projektų įsigaliojimo diena nukelta į 2027 m. sausio 1 d., papildomų valstybės biudžeto lėšų skyrimo galimybės bus svarstomos, rengiant atitinkamų metų biudžeto patvirtinimo įstatymo projektą.

KASOKTĮ ir ŽĮ projektais siūlomi pakeitimai dėl dar vienos (antros) apmokamos ar kompensuojamos kelionės per metus kariams ir žvalgybos pareigūnams ir kartu negyvenantiems jų šeimos nariams bei turtinės žalos atlyginimo bus įgyvendinami iš bendrųjų atitinkamoms institucijoms skirtų asignavimų. Šių pakeitimų poveikis asignavimams priklausys nuo garantijų taikymo apimties ir gavėjų skaičiaus.

14. Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados

Rengiant Įstatymų projektus specialistų vertinimų ar išvadų nebuvo gauta.

15. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiam projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis

Reikšminiai DTĮ projekto žodžiai, kurių reikia šiam projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant reikšminius žodžius pagal Europos žodyną „Eurovoc“: „diplomatinė tarnyba“, „Užsienio reikalų ministerija“, „diplomatinė atstovybė“, „diplomatas“, „kompensacija“.

Reikšminiai lydimos įstatymo projekto žodžiai, kurių reikia jam įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant reikšminius žodžius pagal Europos žodyną „Eurovoc“: „pašalpa“, „kompensacija“.

16. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai

Nėra.
